

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение массовых коммуникаций

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

История татарской литературы XX века БЗ.ДВ.5

Направление подготовки: 031300.62 - Журналистика

Профиль подготовки: Средства массовой информации (национальная журналистика)

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Фаттахов И.Ф.

Рецензент(ы):

Гарифуллин В.З. , Зайни Р.Л.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Гарифуллин В. З.

Протокол заседания кафедры No ____ от " ____ " _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института социально-философских наук и массовых коммуникаций (отделение массовых коммуникаций):

Протокол заседания УМК No ____ от " ____ " _____ 201__ г

Регистрационный No 941891314

Казань

2014

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. Фаттахов И.Ф. Кафедра татарской журналистики Отделение массовых коммуникаций , llgam.Fattahov@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

Выявление и осмысление закономерностей и ведущих тенденций развития татарской литературы послеоктябрьского периода XX века и начала XXI века в ее основных художественных достижениях и противоречиях; изучение творчества крупнейших писателей в контексте определенного литературного периода.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3.ДВ.5 Профессиональный" основной образовательной программы 031300.62 Журналистика и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 4 курсе, 7 семестр.

Данная учебная дисциплина входит в раздел "Б.3.Д.В5. Профессиональный цикл. Базовая часть" ФГОС-3 по направлению подготовки ВПО 032700- "Журналистика".

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-10 (общекультурные компетенции)	способность к социальной и профессиональной адаптации, социальной и профессиональной мобильности (ОК-10);
ОК-15 (общекультурные компетенции)	способность использовать знания в области естественнонаучных дисциплин, базироваться на принципах научного подхода в процессе формирования своих мировоззренческих взглядов, касающихся взаимоотношений человека с окружающей средой и проблем безопасности жизнедеятельности и умение использовать естественнонаучные знания в своей социальной и профессиональной деятельности (ОК-15);
ПК-38 (профессиональные компетенции)	знание основ организации научного исследования в сфере журналистики (ПК-38);
ПК-54 (профессиональные компетенции)	участвовать в организации ?внетекстовых? редакционных акций, социальных проектов (общественно-политических, экологических, благотворительных, развлекательных) в разных формах (ПК-54);
ПК-56 (профессиональные компетенции)	участвовать в обеспечении общественного резонанса публикаций, передач (ПК-56);
ОК-1 (общекультурные компетенции)	готовность уважительно и бережно относиться к историческому наследию и культурным традициям, толерантно воспринимать социальные и культурные различия, руководствоваться ими в профессиональной деятельности (ОК-1);

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПК-1 (профессиональные компетенции)	способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории татарской литературы, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии
ПК-5 (профессиональные компетенции)	способность применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности
ПК-55 (профессиональные компетенции)	организовывать интерактивное общение со своей аудиторией в разных формах, устанавливать коммуникативно-информационные связи, используя различные медийные средства и новейшие технологии (ПК-55);
ПК-7 (профессиональные компетенции)	владение навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем (ПК-7);
ПК-8 (профессиональные компетенции)	владение навыками участия в научных дискуссиях, выступления с сообщениями и докладами, устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

общественно-культурные условия, под влиянием которых развивалась литература XX века; основных тенденций литературного процесса, тематическое разнообразие, богатства художественных средств, а также традиции и новаторства отдельных авторов и их литературно-эстетические искания.

2. должен уметь:

применять полученные знания в области теории и истории литературы, литературной критики.

3. должен владеть:

основными методами и приемами исследовательской и практической работы в области истории татарской литературы; навыками анализа и интерпретации прозаических, поэтических, драматических произведений на основе современных методик, а также самостоятельного изучения научно-критической литературы.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных учреждениях и образовательных учреждениях среднего профессионального образования;

- умение организовать самостоятельный профессиональный трудовой процесс; владение навыками работы в профессиональных коллективах; способность обеспечивать работу данных коллективов соответствующими материалами по всем вышеперечисленным видам профессиональной деятельности;

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 4 зачетных(ые) единиц(ы) 144 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины экзамен в 7 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. : Ижтимагый-сәяси атмосфера һәм мәдәни хәл. Әдәби юнәлеш, стиль һәм агымнар төрлелеге. XX гасыр башында татар прозасының яңарышы	7	1-3	2	0	2	контрольная работа
2.	Тема 2. XX йөз башы татар шигърияте үсеше: мотивлар һәм жанрлар төрлелеге	7	4-7	4	0	4	тестирование
3.	Тема 3. Милли драматургиянең үсеш баскычлары һәм аларның төп сыйфатлары	7	8-9	2	0	2	коллоквиум
4.	Тема 4. Литература 1920-30-х годов (1917-1941) Литература в послевонные годы (1945-1960)	7	10-11	2	0	2	контрольная работа
5.	Тема 5. Литература в послевонные годы (1945-1960) Литература в 1960-1985-е годы	7	12-16	4	0	4	творческое задание
6.	Тема 6. Современная татарская литература (конец XX ? нач.XX1 вв.)	7	17-18	4	0	4	письменная работа
	Тема . Итоговая форма контроля	7		0	0	0	экзамен

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
Итого				18	0	18	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. : Ижтимагый-сәяси атмосфера һәм мәдәни хәл. Әдәби юнәлеш, стиль һәм агымнар төрлелеге. XX гасыр башында татар прозасының яңарышы

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Милли профессиональ театр барлыкка килү һәм татар драматургиясенә яңа баскычка күтәрелүе, бу уңайдан рус һәм гарәб драматурглары ижатына мөрәжәгать итү, тәржемә эсәрләренә драматургия үсешенә йогынтысы. 1905-1907 елгы инкыйлаб казанышы буларак, сүз, матбугат иреге игълан ителү. Әдәбият белеме фәнненең бер тармагы буларак әдәби тәнкыйтьнең формалашуы. Милли профессиональ театр барлыкка килү һәм татар драматургиясенә яңа баскычка күтәрелүе. XX йөз башында яңа татар прозасының төмам формалашып житүе. Әдәбият галимнәре тарафыннан аның ике үсеш баскычы аерылып чыгарылу: 1. 1885-1908 еллар. 2. Унынчы еллар прозасы. . Әдәби майданга гасыр башында килеп кергән М.Гафуриның эсәрләрендә гади халык вәкилләренә авыр тормышы сурәтләнү, әдәбиятта гади кеше, аның бәхетә мәсьәләсе куелу. Г.Исхакый прозасының милли сүз сәнгәтенә яңа сулыш өрүе. Аның хикәя, повесть, романнарында татар прозасы үсешендә яңа төсмер, тенденцияләр күзәтелү.

лабораторная работа (2 часа(ов)):

Ижәт эшенә Беренче рус инкыйлабыннан соң килгән Г.Ибраһимов, Ф.Әмирхан, Ш.Камал, әдәби осталыклары яңа баскычка күтәрелгән Г.Исхакый, М.Гафуриларның хикәя-повестларында татар прозасының яңа сыйфат үзгәрешләре чагылу.

Тема 2. XX йөз башы татар шигърияте үсеше: мотивлар һәм жанрлар төрлелеге

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Татар шигъриятенә күпгасырлык тарихы, традицияләре. М.Гафуриның (1880-1934) башлангыч чор ижатында мәгърифәткә, шәхес, акыл уянуына дан жырлану. 1905 нче ел инкыйлабының татар поэзиясен активлаштырып жибәрүе, шигърияткә көчле бер ташкын булып Г.Тукай (1886-1913), Н.Думава (1883-1933), М.Укмасы (1884-1946), З.Бәшири (1888-1962) кебек шагыйрьләренә килеп керүе. Милли поэзиянең демократик идеяләр белән сугарылуы, үзәктә хөррият, шәхес иреге, социаль, милли, ил, халык азатлыгы идеяләре яту. Г.Тукайның ?Хөррият хакында? (1905), ?Дусларга бер сүз? (1905), М.Гафуриның ?Шатлык шигъре? (1905), ?Алмашыну? (1905) һ.б.ларның эсәрләрендә инкыйлабка ышаныч, өмет чагылу. Татар милләтенә мәдәни, рухи артталыгына, наданлыгына, ялкаулыгына, таркаулыгына борчылу, кайгыру, бу хәлдән чыгу юллары турында шагыйрьләренә уйланулары, гамьнәре чагылу. Инкыйлаб чоры поэзиясенә диңгез, жил, давыл, таң, кояш кебек символик образларга мөрәжәгать итүе, аңа публицистик аң, риторика хас булу. Тукайда сатирик, М.Гафурида сәяси лириканың калкулануы (Г.Тукай ?Государственная думага? (1906), ?Сорыкортларга? (1906), ?Безне урынсыз яманлылар? (1907); М.Гафури ?1906 елдан 1907 елга васыять? (1906), ?1907 елның жавабы? (1907); Н.Думава ?Эч поша, күңел болгана? (1906), ?Жәй үтеп, кышның башы житкән иде? (1906); С.Рәмиев ?Таң ата эшлик, туганнар? (1906), ?Татарча Марсельеза? (1906) һ.б.). XX йөз башы татар поэзиясенә ижтимагый-сәяси вакыйгаларга, тарихи фактларга, заман рухына үз мөнәсәбәтен тиз, ачык һәм кискен белдерүе. 1908-1910 еллар шигъриятендә сыйфат үзгәрешләре. Аның сәбәпләре. Милли поэзиянең тәнкыйди реализм принципларын үзләштерү белән бергә романтик сурәтләү алымнары, чараларына мөрәжәгать итүе. С.Рәмиев, Дәрдемәнд, Ш.Бабичларның шигърияткә яңа сулыш өрүе.

лабораторная работа (4 часа(ов)):

10 елларда татар поэзиясенә шагыйрьләрнең икенче буыны килү: С.Сүнчәләй (1889-1941), З.Ярмәки (1887-1965), Г.Харис (1893-1931), Г.Сөнгати (1893-1917), М.Фәйзи (1891-1928), Ф.Бурнаш (1898-1946), Н.Исәнбәт (1899-1993), Г.Сәмитова (1862-1929), М.Мозаффария (1873-1945), М.Вәлидия (1894-1925), З.Бурнашева (1895-1977), Х.Шаммасова (1875-1949), З.Сәгыйдә (1897-?) һ.б. Ижади мөмкинлекләре, талантлары төрле дәрәжәдә булуга карамастан, унынчы еллардагы милли шигъриятнең эчтәлеген һәм юнәлешен билгеләү ноктасыннан ул шагыйрьләрнең үз урыннары, үз рольләре булу.

Тема 3. Милли драматургиянең үсеш баскычлары һәм аларның төп сыйфатлары
лекционное занятие (2 часа(ов)):

XX йөз башы татар драматургиясе тарихын чорларга бүлү мәсьәләсе. Беренче чорның 1887-1905 елларга туры килүе. Г.Ильяси, Ф.Халиди, Г.Камал, Г.Исхакый, Я.Вәли һ.б. лар ижаты. тәржемә әсәрләр барлыкка килү белән аңлатылуы. 1906 елда татар драматургиясе тарихында икенче чор башлану. Аның 1906-1911 еллар аралыгына туры килүе. Бу чорда аның яңа күтәрелеше. Тарихи-мәдәни сәбәпләре. Татар драматургиясенә театралы? дәвере пьесаларында үз чорының актуаль һәм мөһим, алдынгы мәсьәләләре күтәрелү. Г.Коләхмәтов пьесаларында әлеге проблемаларның пролетар, марксистик идеология белән үрелеп тасвирлануы, аның драмаларында кеше бәхете, иҗтимагый, социаль гаделлек өчен көрәшүче актив шәхес концепциясенә фәлсәфи, эстетик нигезләре эшләнү, идея-тематик, форма яңалыгы күзәтелү. Г.Исхакыйның "Алдым-бирдем" (1907), аеруча "Тартышу" (1908) тарихи-инкыйлаби драмасында яңа тормыш, революцион көрәш өчен үзен корбан иткән татар яшьләре үзәккә куелу. Татар драматургиясенә өченче чорында (1912-1917) иҗат иткән Ф.Әмирхан, Г.Исхакыйларның дөньяга карашларында, әдәби-эстетик эзләнүләрендә яңарышлар, үзгәрешләр. М.Фәйзи (1891-1928), Ш.Камал (1884-1942), Ф.Сәйфи-Казанлы (1888-1937), К.Тинчурин (1887-1947), Ф.Бурнаш (1896-1946) кебек яңа көчләр килү. Тематик яктан, образ-характерлар тудыру алымнарына, конфликт төзелешенә нигезләнә, чор драматургиясендә берничә юнәлеш асызыклану. Татар халкының барлык социаль катлаулары берләшә, милләтнең матди хәлен ныгыту, мәдәнияттән, мөгарифен күтәрү өчен барган көрәшкә гәүдәләнәргән драмалар иҗат ителү. (Ф.Әмирхан "Тигезсезләр?", 1913). Г.Исхакый "Мөгаллимә?" (1913)).

лабораторная работа (2 часа(ов)):

Өченче чорда драма жанрының хәлиткеч роль уйнавы, аның сатирик, психологик, тарихи, романтик, музыкаль драма кебек формалары туу; водевиль, трагикомедия белән жанр ягыннан төрләнүе. 1910-еллар драматургиясенә кеше, аның яшәешен гәүдәләндерү принциплары, алымнары ягыннан катлаулануы. Конфликт оештыру, образ-характерлар тудыру, сәнгатьчә эшләнеш ягыннан драматургиянең житлегүе.

Тема 4. Литература 1920-30-х годов (1917-1941) Литература в послевонные годы (1945-1960)

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Ил тормышындагы үзгәрешләр. Яңа жәмгыять төзүнең каршылыктары. Яңа хакимиятнең әдәбият-сәнгать өлкәсендәге сәясәте. Бу чорда сүз сәнгәтендә төрлелек саклану. Әдәби оешмалар, күмәкләр барлыкка килү. Академик Үзәк төзелү. Татар әдәбиятының үзгәрешләргә мөнәсәбәте. Төп темалар. Әдәби агымнар: символизм, имажинизм, футуризм. Төп көчләр һәм аерым төрләрнең жанрларның үсеше. Яңа система яклаган төрләр белән килешмәү. Г.Рәхим, Ф.Әмирхан, М.Фәйзи һ.б. Ф.Әмирханның "Шәфигулла агай" хикәясендә яңа жәмгыять нигезләрен фаш итү. Сатирик көлү.

лабораторная работа (2 часа(ов)):

Г. Ибраһимовның егерменче еллардагы күпкырлы эшчәнлеге. "Яңа кешеләр?", "Кызыл чәчәкләр?" хикәясендә гаделлек, дусдук мәсьәләләрен алга чыгаруы, әдәбиятның иң матур традицияләренә тугры калуы. Хатын-кыз һәм милләт язмышын үзенчәлекле күренешләрдә, образларда чагылдыру ягыннан "Казакъ кызы" романы. "Тирән тамырлар" романында үткән тарих һәм заман вакыйгаларының үзенчәлекле бирелеше.

Тема 5. Литература в послевонные годы (1945-1960) Литература в 1960-1985-е годы
лекционное занятие (4 часа(ов)):

Илдәге сәяси хәл. Сталин үлеме, аның ?шәхес культы?н фашизм итү. Репрессияләнгән әдипләрнең аклануы, иҗатлары кайту. М.Жәлил иҗатының киң яңгыраш алуы. Поэзиядә сугыш, жиңү шатлыгы, хезмәт темаларының актуаль булуы. Х.Туфан, Ш.мөдәррис. С.Хәким, Ш.Маннур һ.б. иҗатында кешенең эчке кичерешләрен сурәтләүгә игътибар арту. Мөхәббәт лирикасының активлашуы (Ә.Ерикәй. С.Хәким, М.Ногман, М.Хәсән һ.б.). Яшь көчләр килү. Эпик поэзиядә сугыш темасының чагылышы (Ш.Маннур, С.Хәким һ.б.). Прозада хәрби-патриотик теманың үстерелеше (Г.Әпсәләмов, М.Әмир, Н.Дәүли һ.б.). Авыл тормышының кырыс хакыйкәт тасвирлау омтылышлары (Ф.Хәсни, Р.Төхфәтуллин һ.б.). Драматургиянең жанр һәм тема төрлеләгенә бәйле үсеш-үзгәреш кичерүе. Әдәп-әхлак һәм хезмәт темаларына игътибар арту (Н.Исәнбәт, Ю.Әминев, Г.Насрый һ.б.). Әдәбиятның каршылыклы үсеше. ?Конфликтсызлык? теориясе. Г.Бәшировның ?намус? романында сугыш чоры авылы гәүдәләнешә.

лабораторная работа (4 часа(ов)):

Әлеге чор әдәбиятының өйрәнелү тарихы. Өстенлек иткән идеологиягә бәйле каршылыклы бәяләнгән. ?Татар әдәбияты тарихы?ның 6 томы басылып чыгу, аның уңышлы һәм бөхәслә яклары. XX гасырның икенче яртысында илдәге тарихи-иҗтимагый вакыйгалар, сәяси хәл, мәдәни тормыш. ?Хрущев җөпшөкләге? исемле белән тарихка кереп калган демократик күренешләрнең әдәбият-сәнгатькә уңай йогынтысы. Ил тормышында ?торгынлык? чоры башлану. Милләтләр дуслыгы, интернационализм идеяләре җирлегендә ?совет халкы? формалашу. Рус теленең башка телләргә аралашудан кысыккап чыгаруы. Татар әдәбиятының ике юнәлештә үсеш-үзгәреше. Социализм иҗат методларының әдәби-эстетик эчтәлегә киңәю, әдипләрнең еш кына традицион реализмга нигезләнүе. Сурәт чараларының бауы, шартлылык алымнарына, символларга һәм аллегорик образларга актив мөрәҗәгать итү.

Тема 6. Современная татарская литература (конец XX ? нач. XXI вв.)

лекционное занятие (4 часа(ов)):

XX гасырның 80 еллары уртасында ил тормышындагы үзгәрешләр. Хәбәрдарлеккә, фикер төрлеләгенә юл ачылу. Компартиянең властан читләштерелүе. СССР таркалу. Халыкның иҗтимагый активлыгы арту, үзәңгә үсеше. Татар халкының мөстәкыйльлек өчен көрәше. Татар телен саклау һәм үстерү, тарихны өйрәнү, әдәби ядкарларны кайтару, гореф-гадәтләрне торгызу өчен чаралар күрелү. Үзгәртеп коруларга әдипләрнең мөнәсәбәте. Совет чорында язылган әсәрләргә каршылыклы бәя бирелү. Социалистик реализм иҗат методы турында бөхәсләр. 1980 еллар ахырында сәхнә әдәбиятына килгән авторлар. Татар әдәбиятында сыйфат үзгәрешләре: тематика, жанрлар төрлеләге, сәнгати чаралар байлыгы, иҗат юнәлешләре һәм агымнары.

лабораторная работа (4 часа(ов)):

Хәзерге татар поэзиясе, төп көчләре, үзгәрешләре. Прозада тематик төрлелек, әдипләрнең реалистик, романтик, модернистик алымнарга-чараларга мөрәҗәгать итүе. Сәхнә әдәбиятындагы эзләнүләр. Әйдәп баручы әдипләр иҗатына бәя.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. : Иҗтимагый-сәяси атмосфера һәм мәдәни хәл. Әдәби юнәлеш, стиль һәм агымнар төрлеләге. XX гасыр башында татар прозасының яңарышы	7	1-3	подготовка к контрольной работе	16	контрольная работа

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
2.	Тема 2. XX йөз башы татар шигърияте үсеше: мотивлар һәм жанрлар төрлелеге	7	4-7	подготовка к тестированию	14	тестирование
3.	Тема 3. Милли драматургиянең үсеш баскычлары һәм аларның төп сыйфатлары	7	8-9	подготовка к коллоквиуму	13	коллоквиум
4.	Тема 4. Литература 1920-30-х годов (1917-1941) Литература в послевоенные годы (1945-1960)	7	10-11	подготовка к контрольной работе	16	контрольная работа
5.	Тема 5. Литература в послевоенные годы (1945-1960) Литература в 1960-1985-е годы	7	12-16	подготовка к творческому экзамену	17	творческое задание
6.	Тема 6. Современная татарская литература (конец XX ? нач. XXI вв.)	7	17-18	подготовка к письменной работе	14	письменная работа
	Итого				90	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Рекомендуемые образовательные технологии: лекции, самостоятельная работа студентов, курсовая работа (дисциплина определяется по выбору обучающегося).

При проведении занятий рекомендуется использование активных и интерактивных форм занятий (проблемное обучение, деловые и ролевые игры, анализ конкретных произведений, статей, монографий и т.д., исследовательские технологии, иных форм) в сочетании с внеаудиторной работой. Удельный вес занятий, проводимых в интерактивных формах, должен составлять не менее 30 % аудиторных занятий.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. : Ижтимагый-сәяси атмосфера һәм мәдәни хәл. Әдәби юнәлеш, стиль һәм агымнар төрлелеге. XX гасыр башында татар прозасының яңарышы

контрольная работа , примерные вопросы:

I вариант 1. Татар әдәби тәнкыйте барлыкка килү һәм аның татар әдәбиятына йогынтысы. 2. Романтизм юнәлеше, яңа тип (гареб) романтизм формалашу, аның төп сыйфатлары. 3. С.Рәмиевнең ?Яшә, Зөбәйдә, яшим мин? драмасында феминистик (хатын-кыз) мотивлары. II вариант 1. XX гасыр башы татар әдәбияты. Аның яңа күтәрелеше. Өйрәнелү тарихы. 2. Тәнкыйди реализм калыплашу: аның асылы, төп принциплары. 3. К.Тинчуринның ?Соңгы сәлам? драмасында үзәк конфликт, аның үзенчәлеге. III вариант 1. Милли драматургиянең ?театрлы? икенче чоры, төп үсеш тенденцияләре. 2. Романтизм юнәлеше, яңа тип (гареб) романтизм формалашу, аның төп сыйфатлары. 3. Ф.Әмирханның ?Яшьләр? драмасында ?аталар? һәм ?балалар? тартышының гәүдәләнеше. IV вариант 1. Вакытлы матбугат туу һәм аның милли әдәбият үсешенә уңай йогынтысы. 2. Тәнкыйди реализм калыплашу: аның асылы, төп принциплары. 3. Г.Камалның ?Бәхетсез егет? драмасында уку, гыйлем һәм тәрбия мәсьәләләренә хәл ителеше, автор идеалы.

Тема 2. XX йөз башы татар шигърияте үсеше: мотивлар һәм жанрлар төрлелеге
тестирование , примерные вопросы:

1. XX йөз башы татар әдәбиятының хронологик чикләре: а) 1901-1917 в) 1895-1917 б) 1905-1918 г) 1908-1917 2. XX йөз башында нәшер ителгән иң озын гомерле газета: а) ?Фикер? в) ?Йолдыз? б) ?Вакыт? г) ?Тормыш? 3. Рәсми рәхсәт белән татар телендә уйналган ?Өч хатын белән тормыш? драмасының вакыты: а) 1906 елның 22 декабре в) 1906 елның 21 апреле б) 1904 елның 4 апреле г) 1906 елның 5 мае 4. Тәнкыйди реализм агымының билгесе: а) кеше яшәешен тасвирлауның рухи принцибы б) типик характерлар типик хәлгә куелу в) кешене яшәеш алдында кечкенә һәм көчсез итеп сурәтләү г) геройның бер сыйфатын гипербола дәрәжәсенә җиткереп зурайтып сурәтләү 5. Импрессионизм модернистик агымы сыйфатлары калку гәүдәләнгән әдип: а) Н.Думава в) Ш.Камал б) Г.Ибраһимов г) Дәрдемәнд 6. Г.Исхакыйның татар әдәбиятында тәнкыйди реализмның формалашуын хәбәр иткән әсәр: а) ?Ике йөз елдан соң инкыйраз? б) ?Зиндан? в) ?Жәмгыять? г) ?Зөләйха? 7. Аталар һәм балалар тартышы сурәтләнмәгән әсәр: а) ?Алдым-бирдем? в) ?Яшьләр? б) ?Тигезсезләр? г) ?Ике фикер? 8. Ф.Әмирхан, Г.Исхакый, Г.Камаллар рецензия язган әсәр: а) ?Яшь гомер? в) ?Ачлык кушты? б) ?Хакыйкәтме, хыялым? г) ?Печән базары яхуд Яңа Кисекбаш? 9. Халыкчылык идеясе гәүдәләнмәгән әсәр: а) ?Мөгаллим? в) ?Алдым-бирдем? б) ?Мөгаллимә? г) ?Теләнче кыз? 10. Милләткә хезмәт итү хакына үз мөхәббәтеннән баш тарткан герой: а) Зөләйха (?Яшь гомер?) б) Рәкыя (?Тигезсезләр?) в) Галия (?Алдым-бирдем?) г) Шакирә (?Тартышу?) д) Фатыйма (?Мөгаллимә?) 11. Г.Тукайның Жаек чоры иҗаты: а) 1895-1905 в) 1905-1907 б) 1895-1907 г) 1905-1906 нчы елларның I яртысы 12. Г.Тукайның халык җырлары калыбына салынмаган әсәр: а) ?Милли моңнар? в) ?Мужик йокысы? б) ?Государственная думага? г) ?Эштән чыгарылган татар кызына? 13. Г.Тукай иҗатының сыйфаты түгел: а) милли в) халыкчылык б) халыкчан г) гыйсьянчылык 14. Реалистик поэзия вәкиле: а) Ш.Бабич в) М.Гафури б) С.Рәмиев г) С.Сүнчөләй 15. Төркиядә белем алган әдип: а) М.Фәйзи в) Дәрдемәнд б) Г.Ибраһимов г) С.Сүнчөләй 16. Сыйнфый көрәш мәсьәләләрен сурәтләмәгән әсәр: а) ?Яшь гомер? в) ?Безнең көннәр? б) ?Тартышу? г) ?Козгыннар оясында? 17. Ш.Камал иҗатында очрамый: а) повесть в) фельетон д) комедия б) хикәя г) новелла е) фаҗига 18. Ш.Камалның ?Козгыннар оясында?гы Садрый кушаматы: а) ?Мыкалкүф? в) ?Җеназа? б) ?Микиш? г) ?Шайтан? 19. Ш.Камал ?Акчарлактар? повестенда мөрәҗғәгать итмәгән агым: а) реализм г) импрессионизм б) натурализм д) экспрессионизм в) романтизм 20. Тукай шигъри мәктәбе вәкиле түгел: а) С.Сүнчөләй в) Дәрдемәнд б) З.Бурнашева г) Ш.Бабич

Тема 3. Милли драматургиянең үсеш баскычлары һәм аларның төп сыйфатлары
коллоквиум , примерные вопросы:

1. С. Рәмиев шигъриятендә лирик герой, шәхес бунты, романтик мөхәббәт. Гыйсьянчылык романтизмы. 2. Г. Тукайның Жаек чоры иҗаты: иҗтимагый һәм әдәби ? эстетик карашлары. 3. Дәрдемәнд лирикасы; шигърьләрендә чагылган фәлсәфи уйланулар, сагыш, гамь. Символизм. 4. М.Фәйзиниң ?Галиябану? музыкаль пьесасында конфликт һәм характерлар бирелеше. 5. Н. Думава шигърияте.

Тема 4. Литература 1920-30-х годов (1917-1941) Литература в послевоенные годы (1945-1960)

контрольная работа , примерные вопросы:

Г. Ибрагимовның егерменче еллардагы күпкырлы эшчәнлегә. ?Яңа кешеләр? , ?Кызыл чөчәкләр? хикәясендә гаделлек, дуслык мәсьәләләрен алга чыгаруы, әдәбиятның иң матур традицияләренә тугры калуы. Хатын-кыз һәм милләт язмышын үзенчәлекле күренешләрдә, образларда чагылдыру ягыннан ?Казакъ кызы? романы. ?Тирән тамырлар? романында үткән тарих һәм заман вакыйгаларының үзенчәлекле бирелеше.

Тема 5. Литература в послевонные годы (1945-1960) Литература в 1960-1985-е годы

творческое задание , примерные вопросы:

Әлеге чор әдәбиятының өйрәнелү тарихы. Өстенлек иткән идеологиягә бәйлә каршылыклы бәяләнүе. ?Татар әдәбияты тарихы?ның 6 томы басылып чыгу, аның уңышлы һәм бәхәслә яклары. XX гасырның икенче яртысында илдәге тарихи-иҗтимагый вакыйгалар, сәясә хәл, мәдәни тормыш. ?Хрущев жепшеклегә? исеме белән тарихка кереп калган демократик күренешләрнең әдәбият-сәнгатькә уңай йогынтысы. Ил тормышында ?торгынлык? чоры башлану. Милләтләр дуслыгы, интернационализм идеяләре жирлегендә ?совет халкы? формалашу. Рус теленә башка телләргә аралашудан кысрыклап чыгаруы. Татар әдәбиятының ике юнәлештә үсеш-үзгәреше. Социализм иҗат методларының әдәби-эстетик эчтәлегә киңәю, әдипләрнең еш кына традицион реализмга нигезләнүе. Сурәт чараларының баюы, шартлылык алымнарына, символларга һәм аллегорик образларга актив мөрәҗәгать итү.

Тема 6. Современная татарская литература (конец XX ? нач. XXI вв.)

письменная работа , примерные вопросы:

Хәзерге татар поэзиясе, төп көчләре, үзенчәлекләре. Прозада тематик төрлелек, әдипләрнең реалистик, романтик, модернистик алымнарга-чараларга мөрәҗәгать итүе. Сөхнә әдәбиятындагы эзләнүләр. Әйдәп баручы әдипләр иҗатына бәя.

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к экзамену:

Экзамен билетлары:

1. Г.Исхакий иҗатының "таңчы"лык дәвере: иҗтимагый-сәясәи карашларында һәм сәнгатьчә фикерләвендәге үзгәрешләр. "Алдым-бирдем" драмасында күтәрелгән мәсьәләләр, конфликт бирелеше.
2. Н.Думаи шигърияте ("Берлек-иттифак", "Революция заманы", "Эч поша, күңел болгана", "Мәңгелек мәхбүс", "Бизмә дөнъядан", "Беренче кар", "Мәхәббәт", "Сугыш", "Сугыш тәэссораты" һ.б.). Экспрессионизм.
3. 1905-1907 еллар инкыйлабы нәтиҗәсе буларак татар вакытлы матбугаты барлыкка килү һәм аның әдәбият үсеше өчен әһәмияте.
4. Г.Исхакийның тормыш юлы, иҗтимагый-сәясәи, журналистлык эшчәнлегә.
5. Г.Камал - комедия остасы, пьесаларында көлү, фаһ итү объектлары. "Банкрот", "Бүләк өчен" комедияләре.
6. Г.Тукайның Жаек чоры иҗаты: иҗтимагый һәм әдәби-эстетик карашлары ("Мужик йокысы", "Дустларга бер сүз", "Хөррият хакында", "Государственная думага", "Алтынга каршы", "Сорыкортларга", "Китмибез", "Шүрәле", "Милләткә", "Үз-үземә" һ.б.).
7. Татар әдәбиятында тәнкыйди реализмның формалашуы. Аның асылы, иҗат методы буларак принциплары, тарихи традицияләре.
8. Г.Ибрагимовның "Карт ялчы", "Уты сүнгән жәнәнәм" хикәяләрендә кеше бәхете, яшәү мөгънәсе турында уйланулар, бу мәсьәләгә автор мөнәсәбәте.
9. Татар драматургиясенә өченче дәвер (1912-1917). К.Тинчуринның 10 нчы еллардагы әдәби эшчәнлегә. "Соңгы сәлам" мелодрамасы.
10. Г.Ибрагимовның икенче чор (1912-1917) иҗатындагы сыйфат үзгәрешләре. Язучының әдәби-эстетик, фәлсәфи карашлары. "Табигать балалары", "Мәрхүмнең дәфтәреннән" хикәяләре.
11. Г.Ибрагимовның "Яшь йөрәкләр" романында романтик шәхесләр, иске татар тормышының гөдәләнеше, кеше һәм сәнгать мөнәсәбәте.

12. XX йөз башы татар матур әдәбиятында "кечкенә кеше" темасының гәүдәләнешә (Г.Исхакый, Ш.Камал, М.Гафури һ.б.).
13. Г.Тукайның 1908-1910 еллар лирикасында идея-эстетик үзгәрешләр. Романтик сурәтләү алымнарының, чараларының чагылышы ("Әмидсезлек", "Жәйге таң хатирәсе", "Милли моңнар", "Мәхәббәт", "Шагыйрь", "Пәйгамбәр" һ.б.).
14. Ш.Бабичның тормыш юлы һәм күпкырлы эшчәнлегә. Лирикасының төп сыйфатлары ("Бәхетем", "Шатлык жыры", "Халкым өчен", "Бәнем фәрештәм", "Скрипка", "Бер минут", "Тын төн", "Габдулла өфәнде Тукаев", "Ике аккош", "Утрау" һ.б.). "Газазил поэмасы".
15. XX йөз башы татар әдәбиятында сатира, аның жирлегә. Милли әдәбиятта сатираны үткенәйтүчә алымнар. Әдипләр ижатыннан мисаллар белән расларга.
16. Г.Исхакыйның 10-еллар ижаты. "Ул әле өйләнмәгән иде" повесте.
17. Ш.Камал ижаты. Кеше тормышын, аның күңел дөнъясын сурәтләү үзенчәлекләре. Импрессионизм. ("Уяну", "Буранда", "Сулган гөл").
18. Г.Тукай сатирасы. Аның көлү, фаһ итү объектлары, алымнары ("Сорыкортларга", "Пыяла баш", "Печән базары яхүд Яңа Кисекбаш", "Милләтчеләр" һ.б.).
19. Г.Камалның драмалары. Конфликт бирелешә һәм күтәрелгән мәсьәләләр ("Бәхетсез егет", "Уйнаш").
20. Г.Тукайның 10 нчы еллар лирикасындагы мотивлар ("Хөрмәтле Хәсәен ядкәре", "Читен хәл", "Кыйтга", "Хәстә хәле", "Сайфия", "Олуг юбилей мөнәсәбәте..." һ.б.).
21. Дәрдемәнд лирикасы; шигырьләрендә чагылган фәлсәфи уйланулар, сагыш, гамь. Символизм. Бер-ике шигырен яттан сөйләргә.
22. XX йөз башы татар прозасында тарихи теманың гәүдәләнешә. (Ф.Әмирхан, Г.Исхакый, Н.Думаһи, Ш.Әхмәдиев һ.б.). "Сөөнбикә", "Хан кызы Алтынчәч" һ.б.
23. Ш.Әхмәдиев ижаты: тематик киңлек һәм жанр төрлелегә. "Мөгәллим", "Кеше", "Шагыйрь моңа", "Суга баткан килен" һ.б.
24. Г.Тукай ижаты. Аны чорларга бүлү мәсьәләсә. Шагыйрь ижатының төп үзенчәлекләре. Бер-ике шигырен яттан сөйләргә.
25. М.Гафури прозасында гади халык язмышының сурәтләнешә, әсәрләренә сәнгатьчә эшләнешә ("Ярлылар яки өйдәш хатын"). Натурализм.
26. Ф.Әмирханның хикәяләре, романтик эстетика сыйфатларының чагылышы ("Кадрле минутлар", "Яз исереклегендә").
27. С.Рәмиевнең проза һәм драма төрләрендә эшчәнлегә. "Яшә, Зөбәйдә, яшим мин" әсәрәндә феминистик (хатын-кыз) мәсьәләләрнең чагылышы.
28. Г.Газиз (Гобәйдуллин Г.) хикәяләре: "Моң", "Яшьләр кичәсә", "Скрипкачы Хәсәен", "Чалбар" һ.б.
29. Ф.Әмирханның "Яшьләр" драмасында күтәрелгән мәсьәләләр һәм аларның сәнгатьчә хәл ителешә.
30. Г.Коләхмәтов драматургиясә. Бу төргә ул алып килгән яңа сыйфатлар. "Яшь гомер" драмасының идея эчтәлегә, пролетар әдәбият билгеләренә чагылышы.
31. Ф.Әмирхан ижатында хатын-кыз темасы. Әдипнең "Хәят" повесте. Яшь кеше кичерешләрен сурәтләүдә әдипнең осталыгы. Әсәрнең ижат ысулы мәсьәләсә.
32. С.Жәләлнең "Дим буенда" повесте. Мәхәббәт темасының сурәтләнешә.
33. Г.Исхакыйның өченчә чор ижаты. "Остазбикә" әсәрәнең идея-эстетик үзенчәлекләре.
34. Г.Исхакыйның "Зөләйха" трагедиясә. Жанр үзенчәлегә. Пьесада әдип мөрәҗәгать иткән алымнар һәм чаралар.
35. С.Рәмиев шигъриятендә лирик герой, шәхес бунты, романтик мәхәббәт. Гыйсьянчылык романтизмы ("Таң вакыты", "Мин", "Син", "Ул", "Алданган", "Дөнъяга", "Авил" һ.б.). Бер шигырен яттан сөйләргә.
36. XX йөз башы татар әдәбияты. Әйрәнелү тарихы. Чор үзенчәлегә. Сүз сәнгәте үсешенә яңа күтәрелешә.
37. Татар әдәби тәнкыйтенә формалашуы, бурычлары. (Г.Ибраһимов, Ф.Әмирхан, Г.Тукай, Ж.Вәлиди һ.б.).

38. Милли драматургиянең икенче баскычы (1906-1911). Татар профессиональ театры формалашу һәм аның драматургия үсешенә уңай йогынтысы.
39. Г.Камалның күпкырлы эшчәнлеге. Эдипнең башлангыч чор ижаты ("Өч бәдбәхет", "Кызганыч бала" һ.б.).
40. Ш.Камалның "Козгыннар оясында", "Сукбай", "Бәхет эзлэгәндә" хикәяләрендә бәхет мәсьәләсе, конфликт үзенчәлеге.
41. Ф.Әмирганның "Тигезсезләр" драмасында татар яшьләренең рухи, фикри, үсеш баскычларын сурәтләү. Пьесаның сәнгатьчә эшләнеше.
42. Ф.Әмирганның "Бер хәрабәдә", "Сүнгәч", "Татар кызы" хикәяләре. Модернистик агымнарның сыйфатлары.
43. Ф.Әмирганның сатирасында көлү, тәнкыйтьләү объектлары, сурәтләү алымнары ("Фәтхулла хәзрәт" һ.б.).
44. Г.Рәхим хикәяләренең идея-эстетик үзенчәлекләре: "Галия", "Көзгә хикәя", "Миләүшәләр арасында", "Хан мөчетендә", "Артист".
45. Н.Думаи хикәяләре: идея-эстетик үзенчәлекләре (реалистик, романтик, модернистик катламнарның чагылышы). "Кем гаепле", "Мортый илә Мукай", "Су кызы", "Карт мөгаллимнәр" һ.б.
46. Ш.Камалның "Акчарлаклар" әсәре: идея-проблематикасы һәм сәнгати үзенчәлекләре. Кешенең эчке һәм тышкы матурлыгына дан җырлау.
47. М.Гафуриның шигърияте. Шагыйрь ижатында шәхес иреге, социаль азатлык турында уйланулар; гомумкешелек кыйммәтләре белән сыйнфый мәнфәгатьләр арасында мөнәсәбәтнең чагылышы.
48. Г.Исхакыйның "Зиндан" повесте. Жанр үзенчәлеге, күтәрелгән мәсьәләләр, әсәренң автобиографик җирлеге.
49. Г.Исхакыйның "Тормышмы бу?" әсәрендә иске татар тормышы, мәктәп-мәдрәсәләренң сурәтләнеше. Мәхдүм образының бирелеше.
50. М.Фәйзиненң драматургиясе. "Яшьләр алдатмыйлар" "Кызганыч" пьесаларының идея-проблематикасы һәм сәнгатьчә эшләнеше.
51. Г.Исхакыйның башлангыч чор ижаты. Бу этапның төп сыйфатлары. "Ике йөз елдан соң инкыйраз" повесте. Аның идея-проблематикасы, жанры, әсәренң татар әдипләре ижатына йогынтысы.
52. Татар әдәбиятында романтизмның әдәби агым буларак формалашуы, сәбәпләре, милли әдәбиятка романтизм алып килгән сыйфатлар.

7.1. Основная литература:

- Галиуллин Т.Н. Әдәбият - хәтер хәзинәсе: укытучылар, педагогика колледжлары һәм югары уку йортлары студентлары өчен кулланма. Казан: Мәгариф, 2008. 231 б.
- Закирҗанов Ә. Заман белән бергә. - Казан:Тат.кит.нәшр., 2004. - 175 б.
- Закирҗанов Ә.М. Яңарыш юлыннан (хәзерге татар әдәбият белеме мәсьәләләре): монография / Фәнни мөхәррире Р.К.Ганиева. Казан: Татар. кит. нәшр., 2008. 303 б.
- Заһидуллина Д. Яңа дулкында (1980-2000 еллар татар прозасында традицияләр һәм яңачалык). - Казан: Мәгариф, 2006. - 255 б.
- Татар әдәбияты: Теория. Тарих / Д.Ф.Заһидуллина, Ә.М.Закирҗанов, Т.Ш.Гыйләжев, Н.М.Йосыпова. - Тулал. 2 нче басма.- Казан: Мәгариф, 2006. - 319 б.
- Хәзерге татар әдәбияты.- Казан: Мәгариф, 2008.- 455 б.

7.2. Дополнительная литература:

- Аминова В.Р. Типы диалогических отношений между национальными литературами (на материале произведений русских писателей второй половины XIX в. и татарских прозаиков первой трети XX в. Казань: Казан. гос. ун-т, 2010. 476 с.

- Әдәбият белеме: Терминнар һәм төшенчәләр сүзлеге / фәнни мөх. Т.Галиуллин, Д.Заһидуллина. - Казан: Мәгариф, 2007. - 231 б.
- Әхмәдуллин А.Г. Офыклар киңәйгәндә. Казан: Татар. кит. нәшр., 2003.
- Әхмәдуллин А. Күңелләргә уятыр: Хәзергә татар драматургиясе. - Казан: Мәгариф, 2007. - 223 б.
- Галимуллин Ф.Г. Офыкларны алдан күрәп. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1995.- 200 б.
- Галиуллин Т.Н. Шагыйрьләр һәм шигърият. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1985.- 208 б.
- Галиуллин Т.Н. Шигърият баскычлары. - Казан: Мәгариф, 2002.- 231 б.
- Галиуллин Т.Н. Шәхесне гасырлар тудыра. - Казан: Тат.кит.нәшр., 2003.- 192 б.
- Закирзянов А.М. Основные направления развития современного татарского литературоведения (кон. XX - нач. XXI вв.). - Казань: Ихлас, 2011. - 320 с.
- Миңнуллин Ф.М. Балта явызлар кулында. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1994.- 344 б.
- Мусин Ф. М. Чор белән аваздаш. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1983. - 298 б.
- Сверигин Р. Яңа герой һәм яңа алымнар. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1985. - 156 б.
- Татар әдәбияты тарихы. 6 томда. 4 том.- Казан: Тат.кит.нәшр., 1989.-567 б.
- Татар әдәбияты тарихы. 6 томда. 5 том. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1989.-543 б.
- Татар әдәбияты тарихы. Алты томда. Т.6. -Казан: Раннур, 2001.- 544 б.
- Фәттахов И. Жанр нечкәлекләрен ачыклаучы хезмәт (Әнүр Исхак улы Исмәгыйлевнең "Сәнгать һәм жанр" монографиясенә рецензия) // Мәдәни жомга. 2011. 30 дек. ♦ 52 (853).
- Хатипов Ф.М. Мөлкәтебезне барлаганда. - Казан: Тат.кит.нәшр., 2003. - 272 б.
- Халит Г.М. Кешегә һәм чынлыкка мөһәббәт белән. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1979.- 287 б.
- Яхин А.Г. 10 сыйныфта татар әдәбиятын укыту. Укытучылар өчен методик кулланма. - Казан: Мәгариф,1995.- 143 б
- Юзеев Н.Г. Шигърият дөнъясы. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1981. - 312 б.

7.3. Интернет-ресурсы:

КНИГОФОНД - KNIGAFUND

КФУ - Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского - old.kpfu.ru/lib/

Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского Казанского ... - g-egorov.livejournal.com/115591.html

Научная библиотека им.Лобачевского Казанского университета - isl.ksu.ru

Научно-образовательные ресурсы КФУ - http://www.kpfu.ru/main_page?p_sub=80

Электронная Библиотека КГУ / Каталог Книг - library.ksu.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "История татарской литературы XX века" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "БиблиоРоссика", доступ к которой предоставлен студентам. В ЭБС "БиблиоРоссика" представлены коллекции актуальной научной и учебной литературы по гуманитарным наукам, включающие в себя публикации ведущих российских издательств гуманитарной литературы, издания на английском языке ведущих американских и европейских издательств, а также редкие и малотиражные издания российских региональных вузов. ЭБС "БиблиоРоссика" обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе Издательства "Лань", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС Издательства "Лань" включает в себя электронные версии книг издательства "Лань" и других ведущих издательств учебной литературы, а также электронные версии периодических изданий по естественным, техническим и гуманитарным наукам. ЭБС Издательства "Лань" обеспечивает доступ к научной, учебной литературе и научным периодическим изданиям по максимальному количеству профильных направлений с соблюдением всех авторских и смежных прав.

Компьютерный класс, оргтехника, теле- и аудиоаппаратура (всё - в стандартной комплектации для лабораторных занятий и самостоятельной работы); доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки и на лабораторных занятиях).

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 031300.62 "Журналистика" и профилю подготовки Средства массовой информации (национальная журналистика).

Автор(ы):

Фаттахов И.Ф. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Гарифуллин В.З. _____

Зайни Р.Л. _____

"__" _____ 201__ г.